

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФЛ

_____ Н.С. Саєнко
«_____» _____ 2019 р.

**Методичні вказівки до дисципліни
Засади усного професійного мовлення (риторика)**

підготовки бакалавра

спеціальності усіх спеціальностей

форми навчання денна

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики

Протокол від _____ 2019 р. №

Голова методичної комісії

_____ С.В. Ібрагімова

«_____» _____ 2019 р.

РОЗРОБНИК МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК:

ст. викладач, канд. філол. наук Маковецька-Гудзь Ю.А _____

Методичні вказівки затверджено на засіданні кафедри української мови,
літератури та культури

Протокол від 22 травня 2019 р. № 10

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко
«_____» _____ 2019 р.

**«Засади усного професійного мовлення (риторика)»
для студентів ОС «Бакалавр» всіх спеціальностей**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму навчальної дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів усіх напрямків підготовки технічних, гуманітарних та соціально-економічних спеціальностей.

Навчальна дисципліна належить до циклу навчальних дисциплін соціально-гуманітарної підготовки (за вибором)

Предмет навчальної дисципліни: функціонування української літературної мови у віртуальному просторі.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Засади усного професійного мовлення (риторика)» разом з дисциплінами «Історія української культури», «Історія України», «Іноземна мова» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей:

- здатність застосовувати норми культури усного мовлення;
- здатність вести ділові та приватні бесіди;
- здатність організувати взаємодію зі співрозмовником, налагодити контакт, зворотній зв'язок.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин/2 кредити ECTS.

Навчальна дисципліна містить один семестровий кредитний модуль «Засади усного професійного мовлення (риторика)».

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять			Семестрова атестація
		кредитів	годин	Лекції	Практичні заняття	СРС	
Денна	1	2	60	18	18	24	Залік

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Основи комунікативної лінгвістики.

Тема 1.1. Природа спілкування і комунікації.

Тема 1.2. Структура процесу спілкування.

Тема 1.3. Семантика та смисли у комунікації.

Тема 1.4. Невербальні засоби спілкування.

Тема 1.5. Елементарні компоненти та засоби комунікації.

Тема 1.6. Спілкування як взаєморозуміння.

Тема 1.7. Слухання і його роль у комунікації.

Розділ 2. Засади риторичної майстерності.

Тема 2.1. Лінгвістична риторика.

Тема 2.2. Публічна промова.

Тема 2.3. Мовний вплив у публічних виступах..

Тема 2.4. Оратор та аудиторія.

Тема 2.5. Види публічного мовлення.

Розділ 3. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем.

Тема 3.1. Особливості ділового спілкування.

Тема 3.2. Мистецтво аргументації.

Тема 3.3. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.

Тема 3.4. Суперечка як предмет еристики.

Тема 3.5. Форми колективного обговорення професійних проблем.

Тема 3.6. Діловий етикет.

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ з дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)»

№	Тема	У тому числі	
		Лекції	Практичні заняття
1.	Розділ 1. Основи комунікативної лінгвістики. Тема 1.1. Лекція 1. Природа спілкування і комунікації.	2	-
2.	Тема 1.2. Практичне заняття 1. Структура процесу спілкування.	-	2
3.	Тема 1.3. Лекція 2. Семантика та смисли у комунікації.	2	-
4.	Тема 1.4. Практичне заняття 2. Невербальні засоби спілкування.	-	2
5.	Тема 1.5. Лекція 3. Елементарні компоненти та засоби комунікації.	2	-
6.	Тема 1.6. Практичне заняття 3. Спілкування як взаєморозуміння.	-	2
7.	Тема 1.7. Практичне заняття 4. Слухання і його роль у комунікації.	-	2
8.	Розділ 2. Засади риторичної майстерності. Тема 2.1. Лекція 4. Лінгвістична риторика.	2	-
9.	Тема 2.2. Лекція 5. Публічна промова.	2	-
10.	Тема 2.3. Практичне заняття 5. Мовний вплив у публічних виступах..	-	2
11.	Тема 2.4. Лекція 6. Оратор та аудиторія.	2	-
12.	Тема 2.5. Практичне заняття 6. Види публічного мовлення.	-	2

13	Розділ 3. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем. Тема 3.1. Лекція 7. Особливості ділового спілкування.	2	-
14.	Тема 3.2. Практичне заняття 7. Мистецтво аргументації.	-	2
15.	Тема 3.3. Лекція 8. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.	2	-
16.	Тема 3.4. Практичне заняття 8. Суперечка як предмет еристики.	-	2
17.	Тема 3.5. Лекція 9. Форми колективного обговорення професійних проблем.	2	-
18.	Тема 3.6. Практичне заняття 9. Діловий етикет.	-	2
	Усього годин	18	18

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з кредитного модуля згідно з робочим навчальним планом.

Семестр	Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл за видами занять (всього год./год. у тижні)		СРС	Семестрова атестація
			кредитів	годин	Лекції	Практичні заняття		
1 або 2	Денна	2	2	60	18	18	24	Залік

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- 1) 3 відповіді на практичних заняттях.
- 2) 2 експрес контролі.
- 3) залік

СИСТЕМА РЕЙТИНГОВИХ (ВАГОВИХ) БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Відповіді на практичних заняттях:

Критерії оцінювання:

- «відмінно» - 13 – 14 балів;
- «добре» - 10 – 12 балів;
- «задовільно» - 8 – 9 балів;
- «незадовільно» - 0 балів.

відмінно: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

добре: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленнєвих помилок.

задовільно: неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

незадовільно: невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

Максимальний бал за практичні заняття становить $14 \times 3 = 42$ б.

2. Експрес-контроль:

Критерії оцінювання:

- «відмінно» - 26 – 29 бал;
- «добре» - 22 – 25 балів;
- «задовільно» - 17 – 21 балів;
- «незадовільно» - 0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

незадовільно: – відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Максимальний бал за експрес-контролі становить $29 \times 2 = 58$ б.

Рейтинг з кредитного модуля складає $42 + 58 = 100$.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ЗАСАДИ УСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ (РИТОРИКА)» ДЛЯ ОС «БАКАЛАВР»

Самостійна робота студентів (СРС) є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, без участі викладача. Основними видами СРС з дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)» для ОС «Бакалавр» є:

- Самостійне опрацювання питань для підготовки до практичних занять.
- Підготовка до виконання експрес-контрольних робіт (ЕКР);
- Підготовка до заліку.

Навчальним планом ОС «Бакалавр» та Робочими програмами кредитних модулів на СРС відводиться 24 години у I або II семестрі:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Основи комунікативної лінгвістики.				

<i>Тема 1.1. Природа спілкування і комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.2. Структура процесу спілкування.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 1.3. Семантика та смисли у комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.4. Невербальні засоби спілкування.</i>	4	-	2	2
<i>Тема 1.5. Елементарні компоненти та засоби комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.6. Спілкування як взаєморозуміння.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 1.7. Слухання і його роль у комунікації.</i>	3	-	2	1
Разом за розділом 1	22	6	8	8
Розділ 2. Засади риторичної майстерності.				
<i>Тема 2.1. Лінгвістична риторика.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 2.2. Публічна промова.</i>	4	2	-	2
<i>Тема 2.3. Мовний вплив у публічних виступах..</i>	4	-	2	2
<i>Тема 2.4. Оратор та аудиторія.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 2.5. Види публічного мовлення.</i>	3	-	2	1
Разом за розділом 2	17	6	4	7
Розділ 3. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем.				
<i>Тема 3.1. Особливості ділового спілкування.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.2. Мистецтво аргументації.</i>	4	-	2	2
<i>Тема 3.3. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.4. Суперечка як предмет еристики.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 3.5. Форми колективного обговорення професійних проблем.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.6. Діловий етикет.</i>	3	-	2	1
Разом за розділом 3	19	6	6	7
<i>Залік</i>	2	-	-	2
Всього годин	60	18	18	24

№ з/ п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1.1. Природа спілкування і комунікації.</p> <p>Лекція 1. Базові поняття мовної комунікації. Комунікативна лінгвістика. Категорії комунікативної лінгвістики. Функції спілкування. Види і форми спілкування. Основні закони спілкування.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінності спілкування людей і тварин. 2. Особливості міжособистісного спілкування. 3. Елементарні компоненти комунікації. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rech_evogo_vozdeistviya2013.pdf 3. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с. 4. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 5. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/
2	<p>Тема 1.3. Семантика та смисли у комунікації.</p> <p>Лекція 2. Вербальні і невербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації. Складові комунікативного акту. Мовний вплив у спілкуванні. Екстралінгвістичні фактори усного фахового спілкування. Нейро-лінгвістичне програмування.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зворотний зв'язок у комунікації 2. Інтернаціональні жести 3. Форми мовного впливу <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 3. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с. 4. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.
3	<p>Тема 1.5. Елементарні компоненти та засоби комунікації.</p>

	<p>Лекція 3. Моделі спілкування. Елементарні компоненти та засоби комунікації. Комунікативний шум. Канали комунікації. Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника. Гендерні аспекти спілкування. Види співбесідників. Слухання і його роль у комунікації. Комунікативні табу. Комунікативні бар'єри</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніки НЛП. 2. Стратегії мовленнєвого спілкування. 3. Теорії масової комунікації. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с. 3. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. – Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/
4.	<p>Тема 2.1. Лінгвістична риторика.</p> <p>Лекція 4. Поняття риторики. Призначення риторики та її роль у суспільному житті. Основні розділи класичної риторики. Страх публічних виступів. Видатні оратори сучасності. Принципи і правила риторики. Прийоми впливу на слухачів. Складові успішного виступу.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні напрями неориторики. 2. Принципи та етапи підготовки публічного виступу. 3. Партитура тексту. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/30201/ 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 3. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/ Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rech_evogo_vozdeistviya2013.pdf
5.	<p>Тема 2.2. Публічна промова.</p> <p>Лекція 5. Структура професійної публічної промови. Способи виголошення промови. Ефективна імпровізація. Сучасні методики переконання (сторітелінг).</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закони логіки. Риторичні фігури.

	<p>2. Способи виголошення промови.</p> <p>3. Мовні прийоми ораторської промови (лексичні, морфологічні, стилістичні)</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/</p> <p>2. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 — 109с. — Режим доступу: http://оратор.укр/books/20.pdf</p> <p>3. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rechevogo_vozdeistviya2013.pdf</p> <p>4. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/30201/</p>
6	<p>Тема 2.4. Оратор та аудиторія.</p> <p>Лекція 6. Стратегія і тактика оратора. Оратор та аудиторія. Види аудиторії. Особливості спілкування промовця з аудиторією. Усна та мультимедійна презентація, пітч.</p> <p>СРС</p> <p>1. Маніпуляція та її види. Способи нейтралізації маніпуляції.</p> <p>2. Поняття опору аудиторії.</p> <p>3. Вплив аудиторії на оратора.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adresata-v_rechevom_vozdeistviy.pdf</p> <p>2. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.</p> <p>3. Бацевич Ф.С.Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p> <p>4. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/</p>
7.	<p>Тема 3.1. Особливості ділового спілкування.</p> <p>Лекція 7. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Написання резюме. Візитна картка. Особливості співбесіди з роботодавцем. Засади успішної співбесіди. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація. Структура аргументації.</p> <p>СРС</p> <p>1. Сучасні вимоги до учасників ділового спілкування</p> <p>2. Роль вербальних і невербальних засобів мовленнєвої культури у формуванні іміджу особи.</p> <p>3. Етикет телефонної розмови.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В.</p>

	<p>Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf</p> <p>2. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – 360 с.</p> <p>3. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова.: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.</p>
8	<p>Тема 3.3. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.</p> <p>Лекція 8. Дискусія, види дискусій. Критика під час дискусії. Сучасні технології проведення дискусії. Види запитань. Суперечка як предмет еристики. Типи суперечок. Стадії суперечки.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника. Способи сприйняття критики. Суперечка як предмет еристики. Типові правила та помилки в суперечках. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова.: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
9	<p>Тема 3.5. Форми колективного обговорення професійних проблем.</p> <p>Лекція 9. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада: підготовка, проведення, підсумовування. Мистецтво перемовин. Етикет телефонної розмови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> Стратегічні підходи до ведення перемовин. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація. Ділове інтерв'ю. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова.: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1.2. Структура процесу спілкування.</p> <p>Практичне заняття 1. Тенденції сучасного спілкування. Закони успішної комунікації. Особливості міжособистісного спілкування. Самопрезентація.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу:

	<p>http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p> <p>2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.</p>
2	<p>Тема 1.4. Невербальні засоби спілкування.</p> <p>Практичне заняття 2. Невербальні засоби спілкування. "Зчитування" зовнішніх ознак внутрішнього стану (мова тіла). Роль внутрішніх станів в спілкуванні. Нейро-лінгвістичне програмування.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.</p> <p>2. Экман П. Психология эмоций / пер. с англ. В. Кузин. — СПб.: Питер, 2010. — 336 с.</p>
3	<p>Тема 1.6. Спілкування як взаєморозуміння.</p> <p>Практичне заняття 3. Види співбесідників. Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника. Гендерні аспекти спілкування. Національні особливості ділового спілкування.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p> <p>2. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adresata-v_rechevom_vozdeistvyi.pdf</p>
4	<p>Тема 1.7. Слухання і його роль у комунікації.</p> <p>Практичне заняття 4. Слухання і його роль у комунікації. Комунікативні табу. Комунікативні бар'єри</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p>
5	<p>Тема 2.3. Мовний вплив у публічних виступах.</p> <p>Практичне заняття 5. Психологічні прийоми впливу на слухачів. Маніпуляція та актуалізація.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p>

	<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/ 2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — 312 с.
6	<p>Тема 2.5. Види публічного мовлення. Практичне заняття 6. Ефективна імпровізація. Сучасні методики переконання (сторітелінг). Усна та мультимедійна презентація. СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 – 109с. – Режим доступу: http://опатор.укр/books/20.pdf 2. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/ 3. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/
7	<p>Тема 3.2. Мистецтво аргументації. Практичне заняття 7.Складники аргументації. Форма аргументації. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація. Структура аргументації. СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf
8	<p>Тема 3.4. Суперечка як предмет еристики. Практичне заняття 8.Суперечка як предмет еристики. Учасники суперечки. Типи суперечок. Стадії суперечки. Прийоми впливу в суперечках. Типові правила та помилки в суперечках. СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf

	<p>2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf</p>
9	<p>Тема 3.6. Діловий етикет. Практичне заняття 9.Правила етикету ділової бесіди. Етикет телефонної розмови. СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf</p>

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО СТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ
ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОС «Бакалавр»
з дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)»**

Пакет експрес-контрольної роботи з дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)» складено відповідно до Навчального плану ОС «Бакалавр», Навчальної та Робочої програми кредитного модуля дисципліни та відповідно до ОПП відповідного освітнього ступеня.

Експрес-контрольна робота (ЕКР) – це перелік формалізованих завдань, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)».

Термін виконання кожного варіанту 15-20 хвилин.

Експрес-контрольна робота (ЕКР) базується на наступних принципах:

- професійне спрямування та реалізація принципу комплексності у розроблених варіантах;
- рівнозначність варіантів завдань за їх складністю та можливість застосування комп'ютерної техніки при їх вирішенні;

Зразок ЕКР до дисципліни
«Засади усного професійного мовлення (риторика)»

Варіант 1

1. Пояснити різницю між поняттями «спілкування» та «комунікація»
2. Назвати основні складові спілкування
3. Охарактеризувати невербальні засоби спілкування

Укладач ЕКР _____
(підпис), (прізвище, ім'я по-батькові)

Затверджено на засіданні кафедри _____
протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Зав. кафедрою _____
(підпис), (прізвище, ім'я по-батькові)

***Кількість завдань визначається кафедрою**

Критерії оцінювання експрес-контрольної роботи:

«відмінно» -	26 – 29 бал;
«добре» -	22 – 25 балів;
«задовільно» -	17 – 21 балів;
«незадовільно» -	0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;

задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;

незадовільно: – відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Оцінювання комплексної контрольної роботи здійснюється відповідно до критеріїв, які визначені в Положенні про рейтингову систему оцінювання. Помилка в комплексній контрольній роботі не виправляється. Викладач лише підкреслює їх, зазначаючи на полях тип помилки: орфографічна, граматична, лексична, стилістична тощо.

При розробці критеріїв оцінювання за основу беремо повноту і правильність виконання завдань. Крім цього необхідно врахувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати;
- викладати матеріал логічно, послідовно.

Переведення значення рейтингових оцінок з кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки здійснюється відповідно до таблиці:

Методика оцінювання

Рейтингові бали	Оцінка
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менш ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску до СА	Не допущено

Користування літературою при виконанні ЕКР **не дозволяється**

Література для підготовки до експрес-контрольної роботи (див. література до дисципліни "Засади усного професійного мовлення (риторика)").

Уся література знаходиться у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ "КПІ" та є в мережі Інтернет.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ФАХІВЦІВ ОС «Бакалавр» з дисципліни " Засади усного професійного мовлення (риторика)"

Порядок і проведення підсумкового контролю з дисципліни "Засади усного професійного мовлення (риторика)" повністю регламентовано положенням про Організацію навчального

процесу в НТУУ «КПІ» (2004 рік) та Положенням про кредитно-модульну організацію навчального процесу в НТУУ «КПІ», 2014.

Курс "Засади усного професійного мовлення (риторика)" передбачає системне вивчення мовних явищ у поєднанні з комп'ютерними технологіями. З одного боку студенти вивчають та повторюють основні теми з української мови (граматика, лексика, синтаксис і под.), з іншого – вчаться застосовувати ці знання при роботі з програмуванням комп'ютерних даних. Протягом семестру заняття проводяться у формі лекцій та практичних занять, форма семестрового контролю знань – диференційований залік. Мета заліку – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом в процесі навчання, виявлення глибоких знань, здобутих протягом семестру.

Основною умовою допуску до заліку є виконання студентом навчальної програми. Це означає, що студент аби бути допущеним до заліку, повинен відпрацювати усі заняття, які він пропустив (з поважних причин), і заняття, до яких не був готовий або відповідь на яких була оцінена як незадовільна. У разі пропуску модулю/ів вони також повинні бути відпрацьовані, як і заняття, у час, відведений викладачем для консультацій.

Залік проводиться у формі контрольної роботи. Ваговий бал контрольної роботи оцінюється у 100 балів. Вона проводиться в усній формі (для теоретичної частини) та письмово виконується практичне завдання. Контрольне завдання цієї роботи складається з двох питань теоретичного характеру з різних розділів робочої програми та одного практичного завдання. Перелік орієнтовних теоретичних питань подано нижче.

Кожне теоретичне питання оцінюється в 35 балів відповідно до системи оцінювання:

- "відмінно", повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 35...31 бал;
- "добре", достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 30...25 балів;
- "задовільно", неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 24...20 балів;
- "незадовільно", незадовільна відповідь – 0 балів.

Практичне завдання оцінюється з 30 балів відповідно до системи оцінювання:

- "відмінно", повне безпомилкове розв'язування завдання – 30-25 балів;
- "добре", повне розв'язування завдання з несуттєвими неточностями – 24-20 балів;
- "задовільно", завдання виконане з певними недоліками – 19-15 балів;
- "незадовільно", завдання виконано з багатьма недоліками або не виконано – 14-0 балів.

У разі здачі залікової контрольної роботи на оцінку, вищу, за отриману "автоматом", до залікової відомості вноситься вища оцінка. У разі здачі залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману "автоматом", попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу ("жорстка" РСО).

Сума балів: за кожне з двох теоретичних запитань та практичного завдання переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею.

Бали $R = r_C + r_E$	ECTS-оцінка	Оцінка за диференційований залік
95-100	A	Відмінно
85-94	B	Добре
75-84	C	
65-74	D	задовільно
60-64	E	
Менше 60	Fx	незадовільно

$r_c < 50$	F	не допущено
------------	---	-------------

Зразки питань на залік.

1. Назвіть принципи ефективної імпровізації.
2. Охарактеризуйте категорії комунікативної лінгвістики.
3. Охарактеризуйте різновиди публічного мовлення.
4. Вкажіть структуру публічного виступу.
5. Описати сутність поняття «нейро-лінгвістичне програмування».
6. Охарактеризуйте етику і етикет публічного мовлення.
7. Вкажіть етапи підготовки та виголошення промови.
8. Опишіть тактику оратора: принципи, способи, композиційні засоби.
9. Охарактеризуйте основні закони логіки у риторичі.
10. Поясніть сутність закону аудиторії.
11. Назвати та пояснити складові інтонації у публічних виступах.
12. Вкажіть принципи розробки стратегії виступу з орієнтацією на аудиторію.
13. Визначте прийоми активізації уваги слухачів.
14. Назвіть основні методи переконання.
15. Назвіть основні комунікативні закони.
16. Назвати основні види історій, які використовуються у сторітеллінгу.
17. Вкажіть основні способи боротьби зі страхом публічних виступів.
18. Розкрийте сутність понять риторика і еристика.
19. Назвіть основні складники аргументації.
20. Охарактеризуйте сутність полеміки та її різновиди.
21. Назвіть основні етапи публічного мовлення.
22. Охарактеризуйте основні закони риторики.
23. Маніпуляція та актуалізація.
24. Охарактеризувати прийоми впливу на слухачів.
25. Основні прийоми збереження уваги слухачів.
26. Значення риторики для обраної вами професії.
27. Назвати основні складові комунікації.
28. Назвати ефективні способи написання та запам'ятовування публічного виступу.
29. Охарактеризувати Сучасні методика переконання (сторітелінг).
30. Назвати та пояснити типи суперечок. Стадії суперечки.
31. Розкрити поняття спілкування як інструменту професійної діяльності.
32. Назвати основні функції та закони спілкування.
33. Охарактеризувати невербальні засоби спілкування.
34. Охарактеризувати гендерні особливості спілкування.
35. Охарактеризувати типові правила та помилки в суперечках.
36. Розкрити поняття слухання і його роль у професійній комунікації.
37. Охарактеризувати види слухання.
38. Окреслити основні комунікативні бар'єри.
39. Навести приклади та пояснити комунікативні табу.
40. Визначити роль оратора та аудиторії під час публічного виступу.
41. Пояснити в чому полягає культура сприймання публічного виступу.
42. Назвати та охарактеризувати види дискусії.
43. Назвати основні правила ведення дискусії.
44. Розкрити сутність поняття "мозковий штурм".

45. Назвати сучасні типи презентацій.
46. Охарактеризувати підходи до визначення поняття "презентація".
47. Пояснити різницю між мультимедійною і усною презентацією.
48. Вказати ознаки ефективної презентації.
49. Назвати структурні елементи презентації.
50. Етикет телефонної розмови.

Під час проведення заліку користуватися літературою та іншими допоміжними ресурсами не дозволяється.

Для підготовки до заліку рекомендується література (*див. література до дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)»*).

Література до дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)» ОС «БАКАЛАВР»

Основна література:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: <http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html>
2. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/30201/>
3. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/>
4. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.
5. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 – 109с. – Режим доступу: <http://opator.ukr/books/20.pdf>
6. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adresata-v_rechevom_vozdeistvii.pdf
7. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rechevog_o_vozdeistviya2013.pdf
8. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/599794/>
9. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf
10. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf

Допоміжна

1. Берн Э. Игры в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений: Люди которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ./Общ. ред. М.С. Мацковского; Послесловие Л.Г. Ионина и М.С. Мацковского. СПб.: 1992. – 400 с.
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред. Н.Д.Бабич. – Чернівці: Книги –XXI, 2005. – 572 с.
3. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: ВЦ «Академія». 2012. – 208 с.
4. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – 360 с.
5. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – 170 с.
6. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 2007. 240 с.
7. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – 224 с.
8. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. – 6-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 230 с.
9. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
10. Экман П. Психология эмоций. Я знаю. Что ты чувствуешь. 2-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: 2010. – 334 с.

Уся література знаходиться у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, на кафедрі УМЛК, у системі «Електронний КАМПУС».

Методичні вказівки укладено на основі ОП ОС «Бакалавр»

Укладач методичних вказівок канд. філол. наук

_____ Ю.А.Маковецька-Гудзь